

Amy H. Liu

The Language of Political Incorporation: Chinese Migrants in Europe

Philadelphia: Temple University Press, 2021,
228 str.

DOI: <https://doi.org/10.11567/met.38.1.5>

Amy H. Liu u knjizi *The Language of Political Incorporation: Chinese Migrants in Europe* istražuje upotrebu jezika, migrantske mreže i političku inkorporaciju kineskih migranata u zemljama središnje i istočne Europe. Knjiga u deset poglavlja donosi rezultate autoričina terenskog istraživanja provedenog tijekom pet godina u Mađarskoj, Rumunjskoj, Srbiji, Hrvatskoj i Bugarskoj. Autorica kroz anketno i etnografsko istraživanje upotrebe različitih jezika i karakteristika kineskih migrantskih mreža potvrđuje osnovnu tezu knjige – da je upotreba *lingue franca* (najčešće mandarinskog kineskog) povezana s članstvom u raznolikijim (premošćujućim) društvenim mrežama i, posljedično, s višom razinom političke inkorporacije kineskih migranata u odabranim zemljama.

U prvom, uvodnom poglavlju Amy H. Liu pojašnjava osnovne koncepte knjige: migrantske mreže, koje dijeli na povezujuće i premošćujuće (*bonding*, odnosno *bridging networks*), te široko shvaćenu političku inkorporaciju migranata – od njihovih interakcija s lokalnim vlastima, preko oblika građanskog angažmana, do identificiranja migranata sa zemljom primitka (str. 1). Uvodno poglavlje donosi i pregled konceptualnih, teorijskih i empirijskih doprinosa knjige te kratki sinopsis poglavlja koja slijede.

Drugo poglavlje »A Theory about Languages and Migrant Networks« iznosi autoričin teorijski pristup migrantskim mrežama, upotrebi jezika i političkoj inkorporaciji migranata. U njemu autorica razmatra utjecaj tipova mreža na političku inkorporaciju migranata i potencijalne posredujuće učinke relevantnih javnih politika te formulira osnovne hipoteze empirijskog istraživanja.

U sljedećem, trećem poglavlju »The Chinese in Central-Eastern Europe« Amy H. Liu donosi povijesni pregled useljavanja kineskih migranata u zemlje središnje i istočne Europe te opis glavnih karakteristika kineskih zajednica u Budimpešti, Bukureštu, Beogradu, Sofiji i Zagrebu na temelju vlastitoga empirijskog istraživanja i, gdje je to bilo moguće, sekundarnih podataka.

Prije iznošenja rezultata istraživanja, u četvrtom poglavlju »Survey Evidence from Central-Eastern Europe« autorica objašnjava odabir slučajeva za terensko istraživanje te opisuje izradu upitnika, odabir indikatora i detalje provođenja istraživanja u Mađarskoj, Rumunjskoj, Srbiji, Hrvatskoj i Bugarskoj. Istraživanjem je obuhvaćeno preko 2000 ispitanika u glavnim gradovima odabranih zemlja, a u Mađarskoj i Rumunjskoj autoričino je istraživanje uključilo i nekoliko valova provođenja upitnika. Slijedi pregled osnovnih rezultata istraživanja u odabranim kineskim zajednicama koji potvrđuju utjecaj tipa migrantskih mreža na političku inkorporaciju kineskih migranata, odnosno da je članstvo u premošćujućim mrežama povezano s višom razinom političke inkorporacije, od angažmana u politič-

kim institucijama do razvijanja povjerenja i pružanja pomoći lokalnom stanovništvu (str. 86).

U sljedeća dva poglavlja knjige autorica detaljnije istražuje utjecaj tipa migrantskih mreža na političku inkorporaciju u kontekstu specifičnih vladinih politika. Peto poglavlje »Political Incorporation amid Right-Wing Nationalism in Hungary« bavi se iznimnim slučajem Mađarske, u kojoj nacionalističke javne politike i desničarska, antiimigrantska retorika nisu bile posebno usmjerene na kineske migrante, pa je i razina političke inkorporacije tih migranata ostala visoka tijekom vremena.

Šesto poglavlje »Tax Collection and Political Incorporation: A Natural Experiment in Romania« podrobnije opisuje slučaj Rumunjske, u kojoj je u vrijeme autoričina istraživanja provedeno više racija u bukureštanskom *Chinatownu* s ciljem otkrivanja utaje poreza među kineskim poduzetnicima. Taj je »prirodni eksperiment« autorici omogućio detaljnije istraživanje utjecaja tipa migrantskih mreža na razinu političke inkorporacije, odnosno potvrdu pretpostavke da je negativni učinak poreznih mjera na političku inkorporaciju migranata znatno blaži u slučaju migranata koji su dijelom jezično homogenih (povezujućih) mreža.

Sedmo i osmo poglavlje knjige bave se mogućnostima generalizacije nalaza istraživanja Amy H. Liu na druge migrantske skupine, odnosno druge kontekste imigracije. U sedmom poglavlju »Beyond the Chinese: The Muslims in Central-Eastern Europe in Comparative Perspective« autorica proširuje svoje pretpostavke na slučaj migranata s Bliskog istoka i

iz zemalja Sjeverne Afrike u Rumunjskoj potvrđujući da veza između jezika, tipa migrantskih mreža i političke inkorporacije nije ograničena na kinesku migrantsku skupinu. Rezultati autoričina istraživanja na uzorku govornika kurdskog i magrepskog arapskog jezika, nasuprot govornicima levantinskog arapskog kao *lingue francae*, također potvrđuju da migranti u homogenim mrežama iskazuju niže razine političke inkorporacije, odnosno nižu razinu povjerenja prema vlastima zemlje imigracije i lokalnom stanovništvu.

U osmom se poglavlju »Beyond Central-Eastern Europe: The Chinese in Western Europe in Comparative Perspective« autorica odmiče od zemalja središnje i istočne Europe te razmatra slučaj kineskih migranata u Lisabonu. Rezultati istraživanja koje je autorica provela u Portugalu potvrđuju da veza između tipa mreža i političke inkorporacije migranata nije ograničena na zemlje središnje i istočne Europe, odnosno da se rezultati autoričine studije mogu generalizirati i na druge kineske zajednice u drugim kontekstima imigracije.

Posljednja dva poglavlja bave se implikacijama provedenog istraživanja Amy H. Liu. Deveto poglavlje »Implications: Local Attitudes toward the Chinese (and Other Out-Groups)« predstavlja rezultate autoričina istraživanja stavova lokalnog stanovništva u tri zemlje (Bugarskoj, Mađarskoj i Rumunjskoj) prema kineskim migrantima, u usporedbi sa stavovima prema Turcima i Romima. Autorica zaključuje da (makar i pasivan) kontakt lokalnog stanovništva s kineskim migrantima ima pozitivan učinak na stavove prema njima, što može ublažiti učin-

ke antiimigrantske retorike na nacionalnoj razini.

Posljednje, deseto poglavlje »Implications: Best Practices« na temelju provedenog istraživanja donosi autoričine preporuke za tvorce javnih politika i vlade zemalja primitka s ciljem postizanja veće razine (političke) inkorporacije migranata – od promoviranja upotrebe *lingue france*, preko poticanja prostorno raspršenog naseljavanja, do održavanja redovitih pozitivnih kanala komunikacije s migrantskim zajednicama, nasuprot antiimigrantskoj retorici. Autorica zaključuje da »ako je vladama stalo do političke inkorporacije migranata – to jest, ako vlade žele da migranti budu uključeni u državne institucije, da komuniciraju s lokalnim stanovništvom i da se identificiraju sa zemljom primitka – nužno je usvajanje politika koje ohrabruju i potiču razvoj premošćujućih društvenih mreža« (str. 188).

Knjiga Amy H. Liu vrlo je zanimljiva, čitka i pregledno strukturirana studija s detaljno potkrijepljenim argumentima i nalazima istraživanja koje je moguće prenijeti i na druge migrantske skupine u drugim regional-

nim kontekstima, što dokazuju dodatni primjeri istraživanja migranata s Bliskog istoka i iz zemalja Sjeverne Afrike u Rumunjskoj, odnosno kineskih migranata u Portugalu. Uz to što autorica donosi rezultate originalnoga empirijskog istraživanja provedenog na respektabilnom uzorku kineskih migranata u više europskih zemalja, knjiga Amy H. Liu značajan je konceptualni i teorijski doprinos dosadašnjim istraživanjima jer skreće pažnju i na subnacionalne i na transnacionalne migrantske mreže kao važne jedinice analize te se usmjerava na dimenzije političke inkorporacije izvan izbornih procesa i naturalizacije. S obzirom na širinu tema koje pokriva ova bi studija mogla privući znanstvenike i studente iz više disciplina društvenih i humanističkih znanosti (npr. sociologije, politologije, sinologije, lingvistike, etnologije i kulturne antropologije itd.) te razne praktičare iz područja integracije migranata.

Simona Kuti

*Institut za migracije i narodnosti,
Zagreb*